

Sygn. akt VII U 1327/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 grudnia 2018 r.

**Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych**

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Michalska

Protokolant: Marta Jachacy

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 grudnia 2018 r. w Warszawie

sprawy A. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

o wcześniejszą emeryturę (z warunków szczególnych)

na skutek odwołania A. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 7 lipca 2017 r. znak: (...) oraz

z dnia 28 sierpnia 2017 r. znak: (...)

1. oddała odwołanie,
2. sprawę w zakresie zgłoszonych w odwołaniu nowych okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych przekazuje do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W..

Sygn. akt VII U 1327/17

UZASADNIENIE

A. S. w dniu 21 sierpnia 2017 r. złożył do Sądu Okręgowego Warszawa – Praga w Warszawie odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 7 lipca 2017 r., znak: (...), na mocy której organ rentowy odmówił mu prawa do wcześniejszej emerytury – z warunków szczególnych.

W uzasadnieniu odwołania ubezpieczony podkreślił, że legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem zatrudnienia w warunkach szczególnych oraz 25-letnim ogólnym stażem pracy. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie uwzględnił, jako wykonywanej w warunkach szczególnych pracy od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r. w (...) Sp. z o.o. w W., gdyż na świadectwie pracy wystawionym przez ww. pracodawcę widnieje błędne imię odwołującego, tj. (...), zamiast (...). Ponadto w ww. zakładzie pracy, odwołujący wykonywał pracę, jako uczeń praktycznej nauki zawodu, co z kolei wyklucza świadczenie pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganym do nabycia uprawnień emerytalnych. Powyższy zakład pracy nie wykazał także charakteru pracy ściśle według pozycji, punktu i załącznika do zarządzenia ministra, któremu podlegało Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w W.. Ponadto organ rentowy, do jego stażu pracy nie zaliczył również okresu od dnia 14 kwietnia 1979 r. do dnia 1 maja 1979 r., gdyż okres zwolnienia ze służby wojskowej do dnia podjęcia pracy nie jest w ustawie wymieniony, jako okres składkowy lub nieskładkowy,

a także okresu przypadającego od dnia 16 lipca 1992 r. do dnia 31 lipca 1993 r., tj. okresu przebywania na urlopie bezpłatnym. W pierwszej kolejności, ubezpieczony wyjaśnił przyczyny błędnego imienia w dokumentach. Podał, że imieniem B. zwracali się do niego nie tylko członkowie rodziny, ale również współpracownicy, stąd też imię to zostało wpisane w dokumentach kadrowo-osobowych dotyczącego ww. spornego okresu zatrudnienia. Podniósł, iż z uwagi na fakt, że identyfikuje się z imieniem (...), a nie (...) nie wnosił o sprostowanie ww. dokumentów, tym bardziej, że pozostałe cechy tych dokumentów, takie jak data urodzenia i nazwisko, zgadzają się z jego danymi osobowymi. Odnosząc się do okresu od dnia 14 kwietnia 1979 r. do dnia 1 maja 1979 r., ubezpieczony zaznaczył, że zgłosił gotowość do podjęcia zatrudniania od razu po zwolnieniu ze służby wojskowej, jednakże pracodawca wskazał, że ze względów organizacyjnych, korzystniejsze będzie, aby faktyczne zatrudnienie nastąpiło z początkiem następnego miesiąca kalendarzowego po dokonaniem zgłoszenia. Zdaniem odwołującego, jeżeli fakt pozostawania w zatrudnieniu i zgłoszenia gotowości do podjęcia pracy po zakończeniu służby wojskowej został udowodniony, okres tego zatrudnienia od dnia zgłoszenia gotowości do podjęcia pracy po opuszczeniu jednostki wojskowej do dnia faktycznego podjęcia pracy u dotychczasowego pracodawcy jest okresem składkowym nawet w przypadku, gdy pracodawca nie wypłacił pracownikowi wynagrodzenia za ten okres i nie zgłosił pracownika do ubezpieczenia. Odnosząc się natomiast do okresu urlopu bezpłatnego, odwołujący wskazał, że w czasie jego trwania wykonywał pracę na dwóch budowach eksportowych w okresie od dnia 29 czerwca 1992 r. do dnia 30 grudnia 1992 r. oraz od dnia 11 stycznia 1993 r. do dnia 22 czerwca 1993 r., natomiast okresy te zostały przez organ rentowy zaliczone do jego ogólnego stażu pracy. Odwołujący dodał również, że wykonując pracę w (...) Sp. z o.o. w W., kwestię związaną z pełnym wymiarem czasu pracy pracowników młodocianych regulował przepis art. 202 k.p. oraz wewnątrz regulacje obowiązujące w danym zakładzie pracy i w tym zakresie czas pracy wynosił 6 godzin. Tym samym okres zatrudnienia na etacie pracownika młodocianego nie może być dyskwalifikowany, jako okres pracy w warunkach szczególnych, albowiem w myśl §2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na warunkach w nim przewidzianych są okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Jeżeli zatem na stanowisku pracy ucznia nauki zawodu przewidziana została norma czasu pracy, wynosząca 6 godzin dziennie i 36 godzin tygodniowo, to praca wykonywana w takim wymiarze stanowi pracę w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na tym stanowisku pracy. Odwołujący nadmieniał, że w tym okresie czasu wykonywał pracę mechanika samochodowego w kanale remontowym, co zostało poświadczane w świadectwie wykonywania pracy w warunkach szczególnych. Niezależnie od powyższego, odwołujący wniósł także o zaliczenie do jego stażu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, które dotychczas nie były przedmiotem rozpoznania organu rentowego, tj. w Spółdzielni (...) od dnia 7 stycznia 1983 r. do dnia 31 stycznia 1985 r. (2 lata i 25 dni), w (...) Sp. z o.o. od dnia 29 czerwca 1992 r. do dnia 30 grudnia 1992 r. (6 miesięcy i 2 dni) oraz w Centrali Handlowo - Usługowej (...) od dnia 11 stycznia 1993 r. do dnia 22 czerwca 1993 r. (5 miesięcy i 13 dni) (odwołanie z dnia 21 sierpnia 2017 r. k. 2-5 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podniósł, że ubezpieczony na dzień 01 stycznia 1999 r. nie spełnił przesłanki, co najmniej 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych oraz przesłanki 25-letniego ogólnego stażu pracy. Zaznaczył, że zgodnie z § 1 ust. 2 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., nr 8, poz. 43 ze zm.), właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w warunkach szczególnych, wymienione w wykazach A i B. Wykazy te muszą być zgodne z wykazami, stanowiącymi załącznik do ww. Rozporządzenia. Organ rentowy dodał, że ubezpieczony udokumentował staż pracy w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 6 miesięcy i 28 dni oraz ogólny staż pracy w łącznym wymiarze 22 lat, 8 miesięcy i 23 dni. Ponadto odwołujący przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i nie złożył wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu

państwa. Zgodnie z § 22 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe, jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów' lub inny dokument. Przy czym, zgodnie ze wzorem świadectwa pracy, stanowiącym załącznik do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 15 maja 1996 r. w sprawie szczegółowej treści świadectwa pracy oraz sposobu i trybu jego wydawania i prostowania świadectwo pracy powinno w szczególności zawierać imię i nazwisko osoby, której dotyczy, datę urodzenia, datę podjęcia i ustania zatrudnienia i rodzaj wykonywanej czynności. Mając powyższe na uwadze organ rentowy do ogólnego stażu pracy oraz do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r., albowiem na świadectwie pracy z dnia 11 kwietnia 1994 r. oraz na świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych widnieje imię (...), a nie prawidłowe imię (...). Organ rentowy zaznaczył też, że we ww. okresie, ubezpieczony wykonywał pracę, jako - uczeń. Natomiast zgodnie z wymienionym wyżej § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Na tej podstawie, organ rentowy odmówił ubezpieczonemu prawa do dochodzonego świadczenia (odpowiedź na odwołanie z dnia 19 września 2017 r. k. 8-9 a.s.).

W dniu 2 października 2017 r., ubezpieczony A. S. złożył analogicznej treści odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 28 sierpnia 2017 r., znak: (...). Powyższa sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt VII U 1523/17. Zarządzeniem z dnia 3 stycznia 2018 r. Sąd Okręgowy połączył sprawę o sygn. akt VII U 1523/17 ze sprawą niniejszą celem ich łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VII U 1327/17 (odwołanie z dnia 2 października 2017 r. k. 2-6, zarządzenie z dnia 3 stycznia 2018 r. k. 9v – akta sprawy o sygn. VII U 1523/17).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. S., urodzony w dniu (...), ukończył (...) Szkołę Zawodową Nr(...) w N. w zawodzie mechanika–kierowcy pojazdów samochodowych (arkusz ocen sprawowania i postępów w nauce ucznia szkoły zawodowej k. 74-75 a.s.).

W okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r. ubezpieczony uczęszczał do (...) Szkoły Zawodowej Nr(...), położonej przy ul. (...) w N.. W trakcie pierwszego roku nauki w powyższej placówce oświatowej, ubezpieczony przez 3 dni w tygodniu odbywał zajęcia praktyczne w (...) Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w W.. W tym czasie uczniowie mogli odbywać praktyki na podstawie umowy zawartej przez ich rodziców z zakładem pracy lub umowy, której stroną była szkoła i zakład pracy, przy czym warunki pracy obu kategorii uczniów nie różniły się. Powyższa placówka oświatowa nie kierowała jednak uczniów na obowiązkowe praktyki, gdyż uczniowi mieli za zadanie sami znaleźć zakład pracy, który podejmie się praktycznej nauki zawodu. Uczniowie na praktykach zaznajamiali się ze specyfiką wykonywanej pracy w danym zakładzie pracy. Z zarobionych przez uczniów pieniędzy opłacano ich wyżywienie i wynagrodzenie instruktorów. Różnice pomiędzy wysokością zarobków, a potrąceniami wypłacono uczniom po zakończeniu turnusu. W początkowym okresie praktyk ubezpieczony A. S. wykonywał zadania mechanika samochodowego pod nadzorem brygadzysty. Z kolei na drugim i trzecim roku praktyk, odwołujący wykonywał pracę przez 5 dni w tygodniu, a do jego obowiązków należała mechanika napraw ciężarowych pojazdów samochodowych, w tym ich silników, pojazdów takich marek jak J. i S. w kanałach remontowych. W powyższej placówce oświatowej, zajęcia lekcyjne odbywały się głównie na tygodniu, natomiast zajęcia praktyczne odbywały się częściowo na tygodniu, a częściowo także w soboty i trwały przez ok. 6 godzin dziennie. W dniu 11 kwietnia 1994 r. (...) Przedsiębiorstwo (...) siedzibą w W. wystawiło odwołującemu świadectwo pracy, w którym potwierdziło, że w okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r. B. S. wykonywał pracę na stanowisku ucznia w zawodzie mechanika samochodowego, na którym otrzymywał wynagrodzenie według I grupy zaszeregowania ze stawką godzinową w wysokości 6,00 zł plus 15% premii regulaminowej. Wskazano także, że powyższy stosunek pracy został rozwiązany z powodu wygaśnięcia umowy o praktyczną naukę zawodu. W treści ww. dokumentu, były pracodawca, określając dane osobowe ubezpieczonego posłużył się imieniem (...), a nie (...) albowiem imię to było przez niego powszechnie używane zarówno w domu,

w szkole, jak i w zakładzie pracy i w takim kształcie widniało na wszystkich dokumentach osobowo-pracowniczych, dotyczących powyższego okresu zatrudnienia. W dniu 28 stycznia 2013 r. ww. pracodawca wystawił odwołującemu drugie świadectwo wykonywania prac w warunkach szczególnych, w którym doprecyzował, że w okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r. B. S. wykonywał prace wymienione w Wykazie A, Dziale XIV pod poz. 16 pkt. 1, stanowiącym załącznik Nr: 4 do Zarządzenia Ministra Przemysłu Chemicznego i Lekkiego Nr:7 z dnia 7 lipca 1987 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu (...) Chemicznego i Lekkiego (świadectwo pracy z dnia 11 kwietnia 1994 r. k. 3-4, zeznania odwołującego A. S. k. 59-60 a.s., świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze z dnia 28 stycznia 2013 r. - nienumerowana dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego).

Po ukończeniu nauki w (...) Szkole Zawodowej Nr(...) w N., ubezpieczony w okresie od dnia 4 września 1975 r. do dnia 27 lipca 1976 r. był zatrudniony na stanowisku pomocnika operatora w (...) Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) z siedzibą w W.. W tym okresie czasu ubezpieczony pobrał wynagrodzenie w następujących wysokościach za 1975 r. – za miesiąc wrzesień – 1.611,19 zł, za miesiąc październik – 2.820,00 zł, za miesiąc listopad 2.789,00 zł i za miesiąc grudzień – 10.729,00 zł oraz za 1976 r. – za miesiąc styczeń – 3.476,00 zł, za miesiąc luty – 3.383,00 zł, za miesiąc marzec – 2.923,00 zł, za miesiąc kwiecień - 3.061,00 zł, za miesiąc maj – 1.104,00 zł, za miesiąc maj – 1.104,00 zł oraz za miesiąc czerwiec 1.466,00 zł. Następnie w okresie od dnia 15 grudnia 1976 r. do dnia 4 stycznia 1983 r. ubezpieczony był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) w N. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego w pełnym wymiarze czasu pracy. W trakcie powyższego okresu zatrudnienia, odwołujący w okresie od dnia 25 kwietnia 1977 r. do dnia 13 kwietnia 1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu służby wojskowej, odwołujący w kwietniu 1979 r. zgłosił się do pracy, jednak kierownik zakładu odmówił przyjęcia go do pracy w środku miesiąca i kazał mu zgłosić się ponownie w dniu 2 maja 1979 r. Powyższy stosunek pracy został rozwiązany w dniu 4 stycznia 1983 r. (zeznania odwołującego A. S. k. 59-60 a.s., zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu z dnia 22 marca 2004 r. – nienumerowana dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego).

W dniu 7 stycznia 1983 r. ubezpieczony zawarł umowę o pracę ze Spółdzielnią (...) z siedzibą w N.. Początkowo odwołujący został zatrudniony w ww. zakładzie pracy na 2-tygodniowy okres próbny, który po jego upływie miał się przekształcić w zatrudnienie na podstawie umowy o pracę, zawartej na czas nieokreślony. Ubezpieczony został zatrudniony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, powyżej 3,5 tony w pełnym wymiarze czasu pracy za wynagrodzeniem miesięcznym określonym według Uchwały (...) Zarządu (...) z dnia 31 marca 1982 r. Odwołujący obsługiwał 4-letni samochód ciężarowo-osobowy marki (...) o przebiegu 20.000,00 km, masie całkowitej ponad 3,5 tony oraz o ładowności powyżej 2,5 tony. W tym okresie zatrudnienia A. S. wykonywał głównie zadania na stanowisku kierowcy, jednak zdarzało się, że jak samochód był niesprawny, to odwołujący pomagał mechanikom w jego naprawie. Samochód ten służył przede wszystkim do przewozu fartuchów, rękawic i wieszaków. Odwołujący, jako pracownik posiadający stosowne uprawnienia do kierowania pojazdami ciężarowymi, obsługiwał trasy po całej Polsce. Nie wykonywał natomiast czynności związanych z ładunkiem i rozładunkiem towaru, albowiem do tego rodzaju zadań wyznaczony był inny pracownik. Powyższy stosunek pracy uległ rozwiązaniu w dniu 31 stycznia 1985 r. Następnie w okresie od dnia 7 lutego 1985 r. do dnia 15 lipca 1985 r. ubezpieczony zatrudniony był w Zakładzie (...) z siedzibą w L. na stanowisku ucznia - murarza za wynagrodzeniem w wysokości 5.400,00 zł. Powyższy stosunek pracy uległ rozwiązaniu na mocy porozumienia stron. Z kolei w okresie od dnia 1 sierpnia 1985 r. do dnia 30 kwietnia 1986 r. odwołujący świadczył pracę na rzecz Miejskiego Klubu Sportowego (...) w N. na stanowisku kierowcy, na którym otrzymywał wynagrodzenie określone stawką godzinową w wysokości 32,00 zł plus premia regulaminowa do 40% oraz 9% dodatku za wysługę lat. W powyższych zakładach pracy wszyscy współpracownicy ubezpieczonego zwracali się do niego imieniem (...), a nie imieniem (...) (zeznania świadka S. Ł. k. 58-59, zeznania świadka J. K. k. 57, zeznania odwołującego A. S. k. 59-60 a.s., umowa o pracę z dnia 7 stycznia 1983 r., legitymacja ubezpieczeniowa, świadectwo pracy, świadectwo pracy z dnia 27 marca 1992 r. – nienumerowana dokumentacja zgromadzona w aktach organu rentowego).

W okresie od dnia 2 maja 1986 r. do dnia 30 czerwca 1999 r. ubezpieczony był zatrudniony w (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego, powyżej 3,5 tony. W tym okresie zatrudnienia, odwołujący

został skierowany do pracy za granicą celem realizacji kontraktu na terytorium N. w okresie od dnia 29 czerwca 1992 r. do dnia 30 grudnia 1992 r. Jednocześnie w okresie od dnia 29 czerwca 1992 r. do dnia 22 czerwca 1992 r. odwołujący przebywał na urlopie bezpłatnym w trakcie, którego świadczył pracę na rzecz (...) z siedzibą w N.. W tym czasie, odwołujący wykonywał obowiązki kierowcy samochodu ciężarowego w wymiarze 45 godzin tygodniowo, natomiast szczegółowy zakres obowiązków ustalał Kierownik Budowy w miejscu zatrudnienia, tj. na budowie. W tym okresie zatrudnienia, odwołujący obsługiwał czeski samochód ciężarowy - wywrotkę marki (...). Z tytułu wykonywania pracy na kontrakcie odwołujący otrzymywał wynagrodzenie w łącznej wysokości 1.000,00 DM, przy czym kwota w wysokości 750,00 DM była płatna miesięcznie w kraju zatrudnienia w miejscu i terminie wskazanym przez Kierownika Budowy, natomiast kwota w wysokości 250,00 DM stanowiła część socjalną, płatną miesięcznie w kraju zatrudnienia w miejscu i terminie wskazanym przez Kierownika Budowy. Powyższy pracodawca zgłaszał pracowników do ubezpieczeń społecznych w deklaracjach rozliczeniowych bezimiennych Za szczególne osiągnięcia w pracy, w tym po uzyskaniu określonych wyników i odbiorze robót przez stronę niemiecką, odwołującemu przysługiwała nagroda w wysokości nieprzekraczającej 100% wynagrodzenia. W trakcie powyższego okresu zatrudnienia odwołujący przebywał na zwolnieniach lekarskich w okresach: od dnia 8 lipca 1991 r. do dnia 23 lipca 1991 r., od dnia 28 września 1993 r. do dnia 1 października 1993 r., od dnia 1 grudnia 1994 r. do dnia 9 grudnia 1994 r. oraz od dnia 5 czerwca 1995 r. do dnia 14 czerwca 1995 r. i w tym czasie pobierał zasiłek chorobowy za czas niezdolności do pracy. Powyższy stosunek pracy uległ rozwiązaniu z dniem 30 czerwca 1999 r. Współpracownicy odwołującego z tego okresu zatrudnienia, w tym m.in. S. R., zwracali się do niego imieniem (...), a nie imieniem (...). W okresie od dnia 2 sierpnia 1999 r. do dnia 31 stycznia 2007 r. odwołujący był zatrudniony na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego u innego pracodawcy (dokumentacja osobowa, dotycząca okresu zatrudnienia w latach 1986-1999 k. 35, zeznania świadka S. R. k. 57-58, zeznania odwołującego A. S. k. 59-60 a.s., zaświadczenie z dnia 22 czerwca 1993 r., zaświadczenie z dnia 3 marca 2014 r. – nienumerowana dokumentacja osobowa zgromadzona w aktach organu rentowego).

W dniu 26 maja 2017 r. ubezpieczony złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o wcześniejszą emeryturę wraz z informacją dotyczącą okresów składkowych i nieskładkowych (wniosek wraz z załącznikiem, k. 1-4, tom (...) a.r.).

Na podstawie dowodów uzyskanych w wyniku przeprowadzonego postępowania wyjaśniającego organ rentowy przyjął za udowodnione na dzień 01 stycznia 1999 r.: okresy składkowe w wymiarze 22 lat, i 8 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 23 dni tj. staż sumaryczny w wymiarze 22 lat, 8 miesięcy i 23. Jednocześnie organ rentowy ustalił, że ubezpieczony nie spełnił warunków wynikających z art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) w związku z § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43 ze zm.), ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 r. nie udowodnił okresu, co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jak również ogólnego stażu pracy w wymiarze 25 lat. Za udokumentowany, organ rentowy uznał staż pracy odwołującego w warunkach szczególnych w wymiarze 14 lat, 6 miesięcy i 28 dni. Organ rentowy do ogólnego stażu pracy oraz do stażu pracy w warunkach szczególnych nie uwzględnił zatrudnienia wnioskodawcy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r., albowiem na świadectwie pracy z dnia 11 kwietnia 1994 r. oraz na świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych widnieje imię (...), a nie prawidłowe imię (...). Organ rentowy zaznaczył też, że we ww. okresie czasu, ubezpieczony wykonywał pracę, jako-uczeń. Natomiast zgodnie z wymienionym powyżej § 2 ust. 1 rozporządzenia w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Powyższy zakład pracy nie wykazał także charakteru pracy ściśle według pozycji, punktu i załącznika do zarządzenia ministra, któremu podlegało Przedsiębiorstwo (...) Sp. z o.o. w W.. Ponadto organ rentowy, do jego stażu pracy nie zaliczył również okresu od dnia 14 kwietnia 1979 r. do dnia 1 maja 1979 r., gdyż okres zwolnienia ze służby wojskowej do dnia podjęcia pracy nie jest w ustawie wymieniony, jako okres składkowy lub nieskładkowy, a także okresu przypadającego od dnia 16 lipca 1992 r. do dnia 31 lipca 1993 r., tj. okresu przebywania na urlopie

bezpłatnym. Wskazał także, że odwołujący przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego i nie złożył wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, na dochody budżetu państwa. W związku z tym, decyzją z dnia 7 lipca 2017 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. odmówił A. S. prawa do wnioskowanego świadczenia (decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lipca 2017 r., znak: (...), k. 11, tom II a.r.).

W dniu 18 sierpnia 2017 r. odwołujący złożył w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wniosek o przekazanie środków zgromadzonych w OFE na dochody budżetu państwa. Kolejną decyzją z dnia 28 sierpnia 2017 r., znak: (...), organ rentowy ponownie odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury z warunków szczególnych, powołując analogiczną argumentację jak w uzasadnieniu decyzji z dnia 7 lipca 2017 r., tj. nieudowodnienie, co najmniej 15 lat pracy w warunkach szczególnych, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, jak również ogólnego stażu pracy w łącznym wymiarze 25 lat (decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 sierpnia 2017 r., znak: (...), k. 19, tom II a.r.).

Od niekorzystnych dla siebie decyzji organu rentowego z dnia 7 lipca 2017 r., znak: (...) oraz z dnia 28 sierpnia 2017 r., znak: (...), ubezpieczony A. S. złożył odwołanie do tut. Sądu, inicjując tym samym niniejsze postępowanie (odwołanie z dnia 21 sierpnia 2017 r. k. 2-5 a.s., odwołanie z dnia 2 października 2017 r. k. 2-6 – akta sprawy o sygn. VII U 1523/17).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie niekwestionowanych przez strony dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych i aktach osobowych ubezpieczonego oraz w aktach sprawy o sygn. VII U 1523/17. Ponadto Sąd Okręgowy za podstawę ustaleń faktycznych przyjął wiarygodne zeznania ubezpieczonego A. S. (k. 59-60 a.s.) oraz świadków: J. K. (k. 57 a.s.), S. R. (k. 57-58 a.s.) i S. Ł. (k. 58-59 a.s.), którzy przez wiele lat pracowali w tych samych zakładach pracy, w których zatrudniony był A. S. i potwierdził wynikające z akt osobowych okoliczności dotyczące charakteru pracy odwołującego, jak również w sposób dostateczny, a zarazem logiczny wyjaśnili przyczyny błędu zaistniałego w świadectwie pracy z dnia 11 kwietnia 1994 r. oraz w świadectwie wykonywania prac w warunkach szczególnych, w których pracodawca posłużył się w stosunku do odwołującego imieniem (...), a nie prawidłowym imieniem (...). Zdaniem Sądu Okręgowego z uwagi na spójność zeznań ubezpieczonego, świadków i dokumentów, nie było podstaw do kwestionowania ich wiarygodności w jakiegokolwiek części.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 7 lipca 2017 r., znak: (...) oraz od decyzji z dnia 28 sierpnia 2017 r., znak: (...) jest niezasadne i jako takie podlega oddaleniu.

Art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) wskazuje, że ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do Otwartego Funduszu Emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w Otwartym Funduszu Emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Przy określaniu prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie ma żadnej swobody. Prace te ściśle i jasno zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r., Nr 8, poz. 43) – zwanym dalej rozporządzeniem w sprawie wieku emerytalnego. Na wykazach prac zawartych w tym

akcie prawnym, nie kończą się jednak ograniczenia dotyczące uprawnień z tytułu wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Aby daną pracę uznać za wykonywaną w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, pracownik musi ją wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, obowiązującym na danym stanowisku pracy. Dodatkowo, zgodnie z powołanym rozporządzeniem, aby mężczyzna mógł nabyć prawo do emerytury powinien:

1. posiadać 25-letni okres zatrudnienia, liczony łącznie z okresami równorzędnymi

i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia);

2. wykonywać pracę wymienioną w Wykazie A (Prace w szczególnych warunkach, których wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego), będącym załącznikiem do rozporządzenia;

3. osiągnąć wiek emerytalny wynoszący 60 lat (§ 4 ust. 1 pkt. 1 rozporządzenia) oraz

4. być zatrudnionym przez co najmniej 15 lat w szczególnych warunkach (§ 4 ust. 1 pkt.

3 rozporządzenia).

Wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze powinno być stwierdzone przez pracodawcę w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze lub w świadectwie pracy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 grudnia 1997 r., II UKN 417/97 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2001 r., II UKN 598/00). Świadectwo pracy w warunkach szczególnych jest jednak dokumentem prywatnym w rozumieniu art. 245 k.p.c. i nie stanowi dowodu tego co zostało w nim odnotowane. Taki walor mają wyłącznie dokumenty urzędowe, do których w myśl stosowanego a contrario art. 244 § 1 k.p.c. nie zalicza się świadectwa pracy, skoro nie zostało sporządzone przez organy władzy publicznej ani inne organy państwowe (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 17 grudnia 2013 r., III AUa 783/13). Dodatkowo należy podkreślić, że w razie wszczęcia postępowania sądowego, toczącego się wskutek odwołania ubezpieczonego od odmownej decyzji organu rentowego w sprawie przyznania uprawnień do emerytury w wieku obniżonym, dopuszczalne jest przeprowadzanie wszelkich dowodów dla wykazania okoliczności, mających wpływ na prawo do świadczenia. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być więc udowadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy bezspornym było, że odwołujący A. S. przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego ale ostatecznie w dniu 18 sierpnia 2017 r. złożył wniosek o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa, osiągnął wiek emerytalny, o którym mowa w § 4 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, zaś na dzień 1 stycznia 1999 r. udowodnił ogólny staż pracy w łącznym wymiarze 22 lat, 8 miesięcy i 23 dni, o którym mowa w art. 27 ust. 1 pkt. 2 ustawy emerytalnej. Kwestią sporną pomiędzy stronami było przede wszystkim ustalenie, czy A. S. spełniał pozostałe warunki niezbędne do nabycia prawa do emerytury. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. wywodził bowiem, że na dzień 1 stycznia 1999 r. ubezpieczony nie wykazał wymaganego okresu 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych oraz 15 lat pracy, o której mowa § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. Odwołujący argumentował natomiast, że decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. jest niezgodna ze stanem faktycznym, albowiem prace w warunkach szczególnych, w wymiarze umożliwiającym nabycie prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym wykonywał w okresie wskazanym w odwołaniu, jak również wraz z kwestionowanymi okresami od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r., od dnia 14 kwietnia 1979 r. do dnia 1 maja 1979 r., a także od dnia od dnia 29 czerwca 1992 r. do dnia 30 grudnia 1992 r. i od dnia 11 stycznia 1993 r. do dnia 22 czerwca 1993 r., a także posiada wymagane 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych.

Odnosząc się w pierwszej kolejności do okresu od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r., tj. okresu zatrudnienia ubezpieczonego A. S. w charakterze ucznia w (...) Sp. z o.o. w W., to wskazać należy, że okres nauki zawodu, w czasie kiedy młodociany uczył się pracy na danym stanowisku pracy, pomimo tego, że jest to umowa o pracę i można uznać, że w czasie nauki zawodu taka osoba młodociana była pracownikiem, posiadała status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym to i tak jest to niewystarczające do uznania, że w tym czasie wykonywana była praca w warunkach szczególnych w pełnym wymiarze czasu pracy i w sposób stały. W wyroku z dnia 24 kwietnia 2009 r. (II UK 334/08) Sąd Najwyższy stwierdził, że z uwagi na charakter nauki zawodu część prac wykonywana jest w zakładzie pracy na danym stanowisku, przy czym nawet przy wykonywaniu tejże pracy z uwagi na młodociany status pracownika jest on zwolniony niejako, czy chroniony od wykonywania najcięższych prac, a poza tym okres nauki wlicza się do czasu pracy, więc okres nauki nie może być zaliczony do pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu na przewidzianych warunkach dla danego stanowiska pracy, gdzie tego zawodu dopiero ubezpieczony się uczy. W okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r. ubezpieczony był pracownikiem młodocianym zatrudnionym na podstawie umowy o naukę zawodu. Oznacza to, że w całym ww. okresie pracy ubezpieczony miał status pracownika młodocianego ze wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami dla możliwości wymiaru wykonywania pracy i realizacji obowiązku nauki. W tym miejscu należy wyjaśnić, że młodociany, odbywający naukę zawodu w ramach umowy zawartej z zakładem pracy na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczaniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy posiadał status pracownika w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym oraz ubezpieczeniu społecznym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/08). Zgodnie z regulacją ustawy młodocianym była osoba, która ukończyła 14 lat, a nie przekroczyła 18 roku życia, zaś od dnia 21 lipca 1961 r. - na mocy art. 45 ustawy z dnia 15 lipca 1961 r. o rozwoju oświaty i wychowaniu - podwyższono dolną granicę wieku do lat 15. Dla oceny rozpoznawanej sprawy istotne są natomiast przepisy art. 12 i art. 13 wskazanej ustawy. Pierwszy stanowił, że młodociani zatrudnieni przez zakłady pracy obowiązani byli do dokończania się do czasu ukończenia 18 lat życia. Jeżeli młodociany nie zakończył nauki zawodu przewidzianej w art. 4 ust. 1 do ukończenia 18 lat życia, obowiązek dokończania się jego mógł być przedłużony nie więcej niż o 1 rok, o ile dokończanie dotyczyło obranego zawodu (art. 12 ust. 1). Młodociani przyjęci do pracy, do przyuczania do określonej pracy lub do odbycia wstępnego stażu pracy po przyuczeniu do określonej pracy byli obowiązani: 1) jeżeli nie ukończyli 8 klas szkoły podstawowej - do dokończania się, w celu ukończenia pełnej szkoły podstawowej, 2) jeżeli ukończyli 8 klas szkoły podstawowej - do dokończania się zawodowego lub ogólnokształcącego (art. 12 ust. 2). Z treści art. 12 ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. wynika, że młodociani zatrudnieni w celu nauki zawodu obowiązani byli do dokończania się w zakresie obranego zawodu. Zgodnie z art. 13 ww. ustawy czas pracy młodocianych w wieku od lat 15 do 16 wynosił 6 godzin na dobę i 36 godzin tygodniowo. Z treści ust. 2 i ust. 3 tego przepisu wynika, że młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w zakładzie pracy, z tym, że do czasu pracy wliczało się czas dokończania określonego w art. 12 ust. 2 i 3 bez względu na to, czy nauka odbywała się w godzinach pracy, czy poza godzinami pracy, w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo.

Należy też zauważyć, że obowiązujący w okresie późniejszym art. 202 § 2 k.p. stanowił, że czas pracy młodocianego w wieku powyżej 16 lat nie może przekraczać 8 godzin na dobę, jednakże – zgodnie z § 3 - do czasu pracy młodocianego również wliczało się czas nauki bez względu na to, czy odbywała się ona w godzinach pracy. Przytoczone przepisy wskazują jednoznacznie, że młodociani wykonujący pracę w ramach nauki zawodu, czy też przygotowania zawodowego poza wykonywaniem czynności praktycznych, związanych z przyuczaniem się do określonego zawodu, zobligowani byli do dokończania teoretycznego, którego czas był wliczany do czasu pracy młodocianego. Celem wykonywania pracy przez młodocianych nie posiadających kwalifikacji zawodowych było przygotowanie zawodowe i stosunek pracy nie był realizowany w celu zarobkowym, chociaż pracownikom tym wypłacane było wynagrodzenie według stawek i zasad precyzyjnie określonych w przepisach prawa pracy. Powyższe rozważania wykluczają założenie, że młodociany zatrudniony w celu nauki zawodu wykonywał pracę w warunkach szczególnych stale, nieprzerwanie i w pełnym wymiarze czasu pracy (§ 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.). Należy podkreślić, że warunek wykonywania pracy w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru

czasu pracy na określonym stanowisku, stale tj. ciągle wykonuje pracę w szczególnych warunkach i nie wykonuje w tym czasie żadnych innych czynności niezwiązanych z zajmowanym stanowiskiem. Natomiast szkolenie pracownika nie wiąże się z narażeniem na działanie czynników szkodliwych, które co do zasady występują przy pracy na stanowiskach określonych w wykazie prac wykonywanych w warunkach szczególnych. Okresu przygotowania zawodowego nie można zatem zaliczyć do stażu pracy w szczególnych warunkach, wykonywanej na zasadach określonych w § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/08). Czas pracy na stanowisku pracy, ze względu na ochronę pracownika młodocianego, nie mógł przekroczyć ustawowo określonych granic. Do czasu pracy młodocianych wliczało się czas dokształcania bez względu na to, czy nauka odbywała się w godzinach pracy, czy poza godzinami pracy, jednakże w wymiarze nie większym niż 18 godzin tygodniowo. Gdyby więc nawet uznać, że przewidziana w obowiązujących przepisach - ze względu na charakter zatrudnienia lub związane z nim warunki - norma czasu pracy w rozmiarze odbiegającym od powszechnie obowiązującego, stanowiła pełny wymiar czasu pracy, to nie można pominąć koniunktywnego wymagania wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przewidzianym dla stanowiska, na którym takie warunki występowały (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/08 i z dnia 20 stycznia 2011 r., II UK 169/10). Praca na podstawie umowy o naukę zawodu wykonywana była zawsze w rozmiarze mniejszym, niż obowiązujący na danym stanowisku pracy pomimo tego, że młodocianych w wieku powyżej lat 16 obowiązywał normalny czas pracy stosowany w danym zakładzie pracy.

Reasumując, okres pracy ubezpieczonego, jako młodocianego w celu przygotowania zawodowego nie mógł zostać uwzględniony do okresu pracy w warunkach szczególnych, gdyż ubezpieczony nie świadczył w tym czasie stale i w pełnym wymiarze pracy w warunkach szczególnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2011 r., II UK 169/10). Okoliczność ta w żadnym razie nie oznacza naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu. Ubezpieczony nie może bowiem zrównywać swojego statusu pracownika młodocianego z innymi pracownikami, którzy stale i w pełnym wymiarze czasu byli narażeni na szkodliwe warunki pracy, podczas gdy do czasu pracy ubezpieczonego wliczał się też czas nauki, kiedy ubezpieczony nie był narażony na działanie szkodliwych warunków pracy. Chociaż okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu przepisów prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy, to jednak nie jest to wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Taka ocena znajduje oparcie w stanowisku wyrażonym przez Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 stycznia 2011 r., II UK 169/2010, że chociaż okres nauki zawodu odbywanej przed dniem 1 stycznia 1975 r. w ramach umowy zawartej na podstawie przepisów ustawy z dnia 2 lipca 1958 r. o nauce zawodu, przyuczeniu do określonej pracy i warunkach zatrudniania młodocianych w zakładach pracy oraz o wstępnym stażu pracy był w rozumieniu prawa ubezpieczeń społecznych okresem zatrudnienia w ramach stosunku pracy i jako taki podlega wliczeniu do ogólnego stażu pracy, to jednak nie jest to wystarczające do uznania tych okresów za okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach w myśl § 2 ust. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Również w wyroku z dnia 24 kwietnia 2009 r., II UK 334/2008, Sąd Najwyższy stwierdził, że okres nauki zawodu połączony z obowiązkiem dokształcania się w zasadniczej szkole zawodowej nie stanowi okresu pracy w szczególnych warunkach. W związku z powyższym powyższy okres zatrudnienia ubezpieczonego A. S. jakkolwiek podlega zaliczeniu do jego ogólnego stażu ubezpieczeniowego, to jednak nie może zostać zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych z przyczyn opisanych powyżej.

W tym względzie wskazać należy, że świadectwo wykonywania pracy w warunkach szczególnych, wydane przez pracodawcę, a dotyczące ww. okresu zatrudnienia nie jest dokumentem urzędowym, jest jedynie oświadczeniem wiedzy i jego treść nie jest wiążąca zarówno dla organu rentowego, jak i dla sądu rozpoznającego odwołanie od decyzji. Podlega zatem ocenie i ustalenia faktyczne mogą być odmienne od stanu faktycznego wynikającego z treści tego dokumentu. W tym zakresie, jedynie błędne pozostaje stanowisko organu rentowego, świadczące o dyskwalifikacji tego dokumentu z uwagi na podanie nieprawidłowego imienia odwołującego, tj. (...) zamiast (...). Trzeba bowiem

zwrócić uwagę na to, że jak już zostało wskazane, dokumenty prywatne nie korzystają z domniemania zgodności z prawdą oświadczeń w nich zawartych, a więc każda osoba mająca w tym interes prawny może stwierdzić i dowodzić, że treść złożonych oświadczeń nie odpowiada stanowi rzeczywistości. Po dokonaniu weryfikacji treści wyżej wskazanych dokumentów poprzez odniesienie ich do pozostałych dowodów zgromadzonych w sprawie, Sąd Okręgowy uznał zaś, że nie budzi wątpliwości, że oba świadectwa pracy wystawione przez (...) Przedsiębiorstwo (...) z siedzibą w W., dotyczą osoby ubezpieczonego. Po pierwsze bowiem, w obu dokumentach wpisano prawidłowo nazwisko ubezpieczonego, datę urodzenia, jak również adres zamieszkania. Co więcej, Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na to, że fakt zatrudnienia ubezpieczonego w ww. Przedsiębiorstwie znalazł potwierdzenie zarówno w treści jego zeznań, jak i w treści zeznań przesłuchanych w sprawie świadków. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy uznał więc, że materiał dowodowy przedstawiony przez ubezpieczonego wystarczająco potwierdził fakt jego zatrudnienia w (...) Przedsiębiorstwie (...) z siedzibą w W. w okresie od dnia 1 września 1972 r. do dnia 12 czerwca 1975 r. W konsekwencji, Sąd Okręgowy uznał, że ww. okres zatrudnienia powinien zostać zaliczony do ogólnego stażu ubezpieczeniowego odwołującego, w zakresie przyjętych okresów składkowych, co nie zmienia jednak faktu, że nie można zaliczyć go do stażu pracy w warunkach szczególnych, czego odwołujący domagał się w toku niniejszego postępowania.

Odnosząc się natomiast do kolejnego żądania w przedmiocie zaliczenia do stażu pracy odwołującego okresu od dnia 14 kwietnia 1979 r. do dnia 1 maja 1979 r., tj. okresu pomiędzy zwolnieniem ze służby wojskowej, a powrotem do zakładu pracy, to wskazać należy, że we wskazanym wyżej okresie czasu odbywanie zasadniczej służby wojskowej regulowane było przez ustawę z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z treścią art. 120 ust.1 tej ustawy obowiązującego w latach 1979-1983, a zatem w okresie odbywania zasadniczej służby wojskowej przez odwołującego pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej podjął pracę, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia w zakładzie pracy, w którym podjął pracę, w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z Kodeksu pracy oraz przepisów szczególnych. Na podstawie art. 134 ust. 1 ww. ustawy wydane zostało rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 września 1979 r. w sprawie szczególnych uprawnień żołnierzy i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej oraz członków ich rodzin. Rozporządzenie to obowiązywało do dnia 24 lutego 1986 r. Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia osobę, która w ciągu 30 dni od zwolnienia z zasadniczej lub okresowej służby wojskowej wystąpiła do terenowego organu administracji państwowej o właściwości szczególnej do spraw zatrudnienia stopnia podstawowego z wnioskiem o skierowanie do pracy, organ ten kieruje do pracy zgodnie z jej kwalifikacjami. Zakład pracy jest obowiązany zatrudnić osobę skierowaną do pracy. Treść powyższych przepisów wskazuje, że skoro czas odbywania służby wojskowej w warunkach określonych w tych przepisach, wlicza się do okresu zatrudnienia, w zakresie wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem w tym w zakresie szczególnych uprawnień uzależnionych od wykonywania pracy na określonym stanowisku lub w określonym zawodzie, to okres ten należy zaliczyć także do pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz.43 ze zm.). Do odbywania zasadniczej służby wojskowej należy bowiem stosować przepisy w brzmieniu obowiązującym w okresie jej odbywania. Ubezpieczony odbywał zasadniczą służbę wojskową w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Państwowej (...) z siedzibą w N.. W związku z tym, że ubezpieczony powrócił na uprzednio zajmowane stanowisko do tego samego zakładu pracy w terminie 30 dni od dnia zakończenia odbywania zasadniczej służby wojskowej, okres ten został ubezpieczonemu uwzględniony do nabycia przysługujących mu uprawnień. Zważyć jednak należy, że zaliczeniu do ogólnego stażu pracy podlega wyłącznie okres odbywania zasadniczej służby wojskowej, a nie okres pomiędzy zakończeniem pełnienia tej służby, a powrotem do zakładu pracy. Zaliczenie tego okresu nie zostało *expressis verbis* wskazane w powyższych przepisach. W związku z tym, Sąd Okręgowy nie zaliczył ubezpieczonemu do ogólnego stażu pracy okresu od dnia 14 kwietnia 1979 r. do dnia 1 maja 1979 r. Stanowisko Sądu orzekającego znajduje swoje potwierdzenie w orzecznictwie sądów powszechnych. Przykładowo należy wskazać na wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 20 października 2005 r., wydany w sprawie o sygn. akt III AUa 1336/04, zgodnie z którym pracownikowi, który w ciągu trzydziestu dni od dnia zwolnienia z czynnej służby wojskowej podjął pracę u pracodawcy, u którego był zatrudniony w dniu powołania do tej służby, czas odbywania służby wojskowej wlicza się do okresu zatrudnienia u tego pracodawcy w zakresie wszystkich uprawnień wynikających ze stosunku pracy. Powyższe nie stanowi jednak podstawy prawnej do zaliczenia okresu przerwy między ukończeniem służby wojskowej, a ponownym

podjęciem pracy, jako okresu składkowego w myśl przepisów ubezpieczeniowych. Podobne wnioski wynikają z wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r. w sprawie toczącej się pod sygn. akt II UK 125/11. Z tego też względu, żądanie odwołującego zgłoszone w tym zakresie nie mogło zostać uwzględnione.

Nieuzasadnione jest także odwołanie w zakresie żądania uwzględnienia, jako okresu składkowego okresu od dnia 16 lipca 1992 r. do dnia 31 lipca 1993 r. Z ustaleń Sądu wynika, że w ww. okresie czasu ubezpieczony przebywał w swym macierzystym zakładzie pracy – (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. na urlopie bezpłatnym udzielonym w celu wyjazdu na kontrakt zagraniczny do N., zaś jednostką kierującą za granicę był zakład pracy Centrala Handlowo – Usługowa (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W.. W niniejszej sprawie kwestią sporną było więc zaliczenie do ogólnego stażu pracy ubezpieczonego, okresu urlopu bezpłatnego od dnia 16 lipca 1992 r. do dnia 31 lipca 1993 r. Odnosząc się do powyższego wskazać należy, że Sąd Najwyższy w uchwale z 22 maja 2013 r. podjętej w składzie 7 sędziów (III UZP 1/13), uznał, że okres urlopu bezpłatnego udzielonego pracownikowi w macierzystym zakładzie pracy w wymiarze równym liczbie nieudzielonych w czasie zatrudnienia za granicą dni wolnych od pracy, przewidziany w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicę nie stanowi okresu składkowego przewidzianego w art. 6 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a więc nie jest okresem zatrudnienia. Zatem i na tym gruncie argumentacja apelującego nie znajduje poparcia. Trzeba tu zauważyć, że, choć rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 27 grudnia 1974 r. w sprawie niektórych praw i obowiązków pracowników skierowanych do pracy za granicą gwarantuje pracownikowi szereg uprawnień, których nie posiada pracownik korzystający z typowego urlopu bezpłatnego, to jednak dotyczą one jedynie uprawnień pracowniczych (§ 4 ust. 3 rozporządzenia). Jak zauważył to Sąd Najwyższy w orzeczeniu z dnia 18 listopada 2011 r., chodzi tu o staż pracy umożliwiający nabycie prawa do różnorodnych świadczeń pracowniczych, od tego stażu uzależnionych (np. nagrody jubileuszowej czy dodatku za staż pracy). Nie wynika natomiast z niego, aby okres urlopu bezpłatnego miał jakiegokolwiek znaczenie dla uprawnień ze sfery ubezpieczeń społecznych związanych z pracą w warunkach szczególnych. Nie ma tu normy przenoszącej tę regulację na uprawnienia w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Można więc twierdzić, że skoro przepisy prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych nigdy nie traktowały okresu urlopu bezpłatnego, jako okresu ubezpieczenia, to zaliczenie tego okresu do uprawnień ze sfery ubezpieczeń społecznych możliwe byłoby tylko w takim przypadku, gdyby przepis szczególny wyraźnie to przewidywał. Takim przepisem nie jest natomiast § 3 ust. 4 ww. rozporządzenia. Reasumując poczynione rozważania wskazać należy, że na gruncie przepisów prawa nie jest możliwe zaliczenie spornego okresu, jako stażu pracy wymaganego dla uzyskania prawa do emerytury w wieku wcześniejszym. Stąd też ubezpieczony nie spełnia przesłanki posiadania 15 lat pracy w warunkach szczególnych, co przesądza o niemożności przyznania na jego rzecz prawa do wskazanego świadczenia.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy, działając na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołanie A. S. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z dnia 7 lipca 2017 r., znak: (...) oraz z dnia 28 sierpnia 2017 r., znak: (...), o czym orzekł w pkt. 1 sentencji wyroku.

Odnosząc się natomiast do możliwości zaliczenia do stażu pracy odwołującego w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia: w Spółdzielni (...) od dnia 7 stycznia 1983 r. do dnia 31 stycznia 1985 r. (2 lata i 25 dni), w (...) Sp. z o.o. od dnia 29 czerwca 1992 r. do dnia 30 grudnia 1992 r. (6 miesięcy i 2 dni) oraz w Centrali Handlowo - Usługowej (...) od dnia 11 stycznia 1993 r. do dnia 22 czerwca 1993 r. to wskazać należy, że okresy te nie były przedmiotem rozpoznania organu rentowego na gruncie zaskarżonych decyzji. W tym miejscu wskazać należy, że zakres i przedmiot rozpoznania sądowego wyznacza treść decyzji organu rentowego. Decyzja zapada po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego, którego przedmiotem i celem jest ustalenie prawa do świadczeń z ubezpieczenia społecznego lub ich wysokości. W późniejszym postępowaniu, wywołanym odwołaniem do sądu pracy i ubezpieczeń społecznych, zgodnie z systemem orzekania w sprawach z tego zakresu, sąd rozstrzyga o prawidłowości zaskarżonej decyzji. Sąd nie działa w zastępstwie organu rentowego, w związku z czym nie ustala prawa do świadczeń i choć samodzielnie oraz we własnym zakresie rozstrzyga wszelkie kwestie związane ze spełnieniem przesłanek do nabycia prawa do określonego rodzaju świadczeń, to i tak jego rozstrzygnięcie odnosi się do zaskarżonej decyzji (art. 477 § 2, art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i art. 477^{14a} k.p.c.). W sprawie, w której wniesiono odwołanie od decyzji organu

rentowego, przedmiot oraz zakres rozpoznania, a także orzeczenie sądu pracy i ubezpieczeń społecznych wyznacza treść tej zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy zważył, że brak zajęcia przez organ rentowy stanowiska w przedmiocie powyższych okresów zatrudnienia z uwagi na brak złożenia przez odwołującego stosownego w tym zakresie wniosku o zaliczenie do stażu pracy w warunkach szczególnych tychże okresów, rodzi ten skutek, że zgłoszone na etapie postępowania sądowego w tym przedmiocie żądanie podlega przekazaniu do rozpoznania organowi rentowemu na podstawie przepisu art. 477¹⁰ § 2 k.p.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁰ § 2 k.p.c., sprawę w zakresie zgłoszonych w odwołaniu nowych okresów wykonywania pracy w warunkach szczególnych przekazał do rozpoznania Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W., o czym orzekł w pkt. 2 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

(...)

(...)